

Є чим пишатися, є де працювати

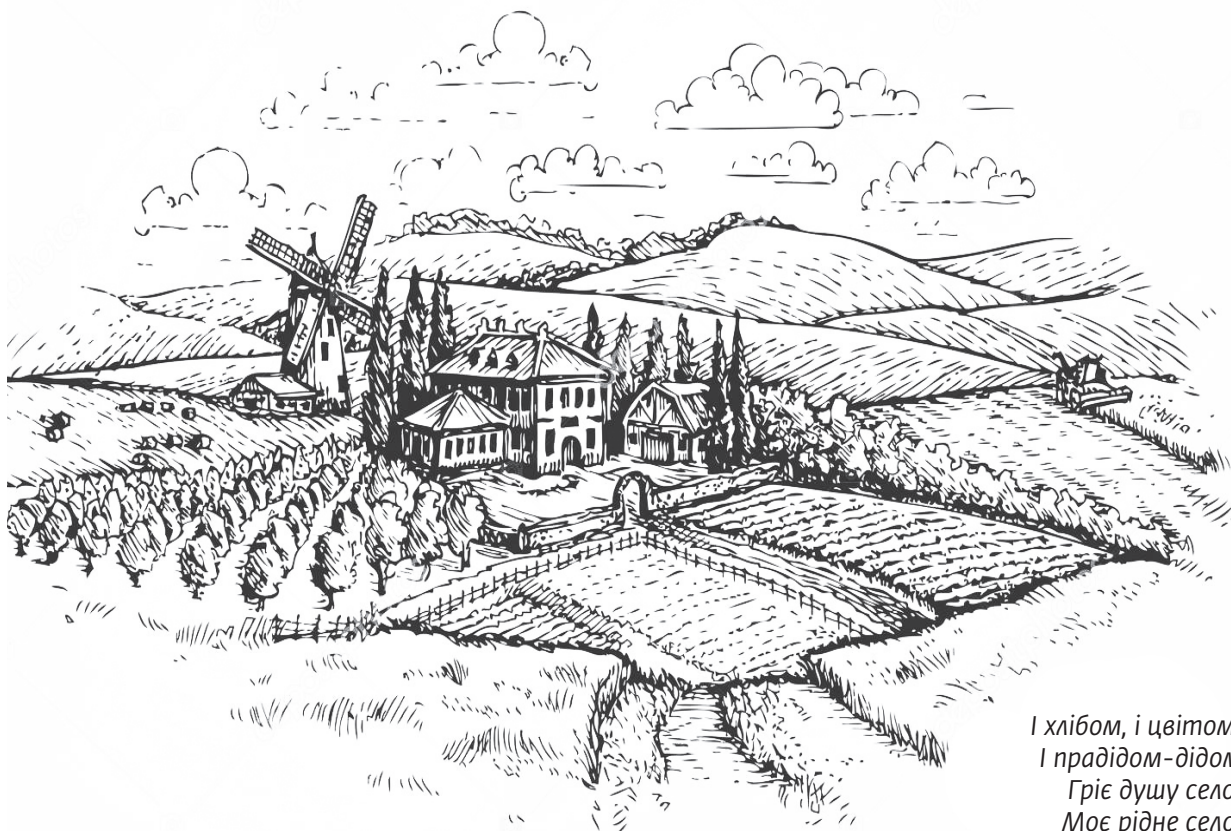
Натхненні нариси EdCamp Ukraine

Напередодні початку роботи над цим спецвипуском відбулося грандіозне дійство в педагогічному світі нашої країни — уже втретє EdCamp Ukraine зібрав друзів у гостинному Харкові, щоб спільними зусиллями продовжити створювати освіту майбутнього.

Серед численних локацій (не)конференції, кожна з яких є цікавою, унікальною, неповторною, я знайшла ту, що стосується безпосередньо природничо-математичної компоненти Державного стандарту України. Тож не гаючи часу я рушила займати вільне місце в аудиторії, де мала відбутися доповідь із обговореннями «Агропрофесії: міфи та реальність». Адже хто як не учителі біології формують міцну платформу для подальшого професійного становлення спеціалістів агропромислового комплексу України.

Під час доповіді спеціалістів одного з найбільших агрохолдингів України «Миронівський хлібопродукт» я відчувала, як трансформується моя урбанізована «до мозку кісток» свідомість. Мимоволі у свідомості спливали слова відомої пісні у виконанні Лідії Михайленко, і душа полинула туди, де природа створює прапор України.

Світлана АГАПШУК

*І хлібом, і цвітом,
І прадідом-дідом
Гріє душу село,
Моє рідне село.*

(Музика: Олександр Зуєв)
(Вірші: Андрій Демиденко)

Сільське господарство — це одна з провідних галузей економіки України, яка має значні природні конкурентні переваги. Площа сільськогосподарських земель України найбільша в Європі — 41,5 млн га (70% території країни), із них — 32,5 млн га використовуються для вирощування сільськогосподарських культур. Розвитку сектора також сприяють близькість основних ринків збуту, транспортна інфраструктура (залізниця, дороги, порти), постійне зростання світового попиту на продовольчі продукти й альтернативну енергетику, а також наявність порівняно дешевих трудових ресурсів.

За даними Інституту стратегічних досліджень «Нова Україна», агропромисловий сектор забезпечує майже 10% валової доданої вартості (2013 р.), тут зайнято понад 3,5 млн населення (17% зайнятих в Україні). Сільське господарство було одним із небагатьох секторів економіки, який демонстрував зростання у 2014 р. (+ 2,2% р/р (без урахування тимчасово окупованої території АР Крим і м. Севастополя)).

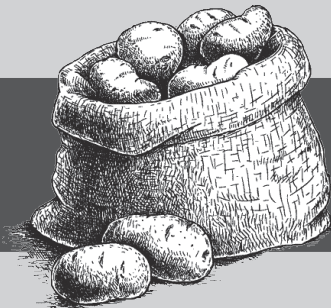
Основний напрям українського агробізнесу — рослинництво (майже 70% сільськогосподарської продукції). Тваринництво (30% випуску сільськогосподарської продукції) представлене вирощуванням худоби та птиці.

Структура валової с/г продукції України

26,5% —
зернові
та зерновобобові
культури

19,4% —
технічні
культури

18,1% —
овочі

11,5% —
виробництво
молока

3,6% —
яйця

<https://ru.depositphotos.com>

Зображення з: <https://www.shutterstock.com>

У структурі валової сільськогосподарської продукції найбільш важливе значення відіграють зернові й зернобобові культури (26,5% — у 2013 р.), технічні культури (19,4%), овочі (18,1%), виробництво молока (11,5%) і яєць (3,6%).

Україна є одним із найбільших світових виробників та експортерів сільськогосподарської продукції, вирощуючи понад 60 млн т зернових та більше 10 млн т насіння соняшнику на рік. Зокрема у 2014 р. валовий збір зернових досяг 63,8 млн т, із них пшениця — 24,1 млн т, кукурудза — 28,5 млн т, ячмінь — 9 млн т. При цьому в загальному обсязі виробництва зернових переважає фуражне зерно: у 2014 р. продовольчого зерна було отримано 39%, фуражних зернових — 61%.

Крім того, Україна посідає перше місце у світі за обсягом виробництва соняшнику, а також виробництва й експорту соняшникової олії (графік 1).

То чому ж, незважаючи на перспективність та економічну привабливість сільськогосподарської галузі, представники українського агрохолдингу скаржаться на відсутність кваліфікованих кадрів?

Наша бесіда з обговоренням розпочалася невеличкою інтерактивною вправою: кожен із присутніх повинен був написати причини, через які, на його думку, сучасні випускники не обирають для себе агропрофесії, та що ми особисто як педагоги можемо зробити, щоб змінити цю ситуацію. Серед найголовніших причин такі: непрестижність агропрофесій у сучасному суспільстві, низький рівень оплати

праці та відсутність перспектив кар'єрного зростання.

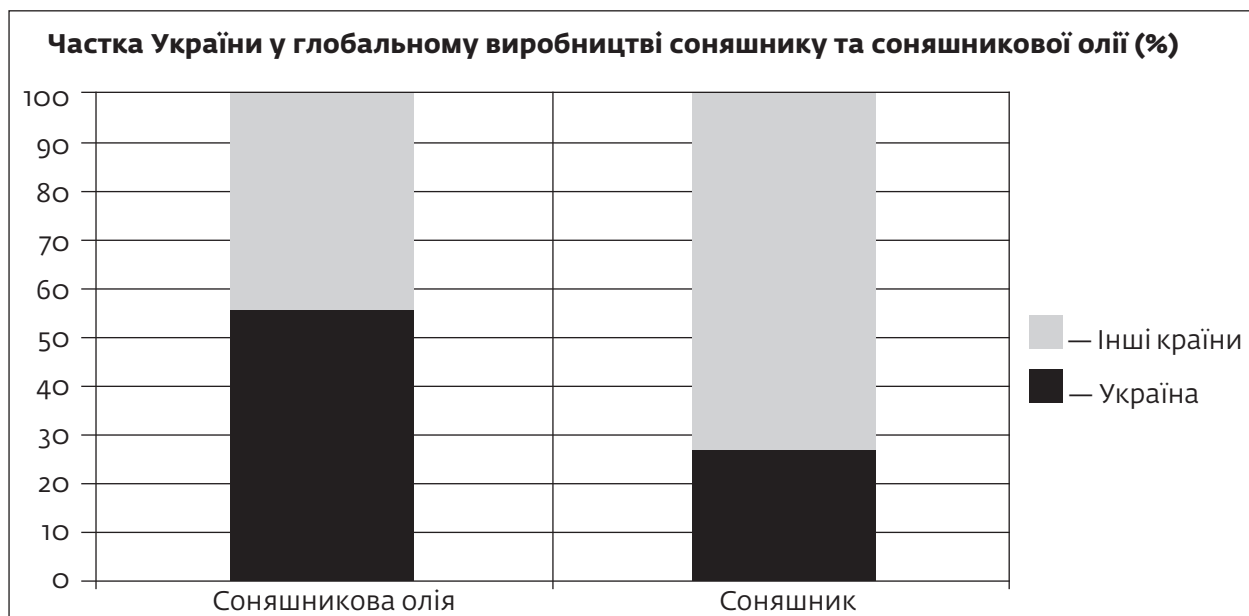
Спробуймо з'ясувати, чи об'єктивні названі причини.

На сторінках газети «Рідне село» Сергій Громовий у розмові із в. о. директора Науково-методичного центру «Агроосвіта» Тетяною Іщенко зазначав: «...Аграрний бізнес стрімко розвивається і, за оцінюванням експертів, ця тенденція збережеться протягом найближчих 15 років. При цьому вже сьогодні сучасні агропідприємства відчують гостру нестачу висококваліфікованих працівників. Деякі господарства, як і двадцять років тому, продовжують запрошувати іноземців — агрономів із Німеччини, Швейцарії. Але ж на кожне поле іноземця не випишеш. Бізнес потребує вітчизняних фахівців». То що ж виходить: що для випускників європейських вишів спеціальність престижна, а для нас — ні? Українці, які протягом своєї тисячолітньої історії славилися як працьовиті господарі, нині цураються землі?!

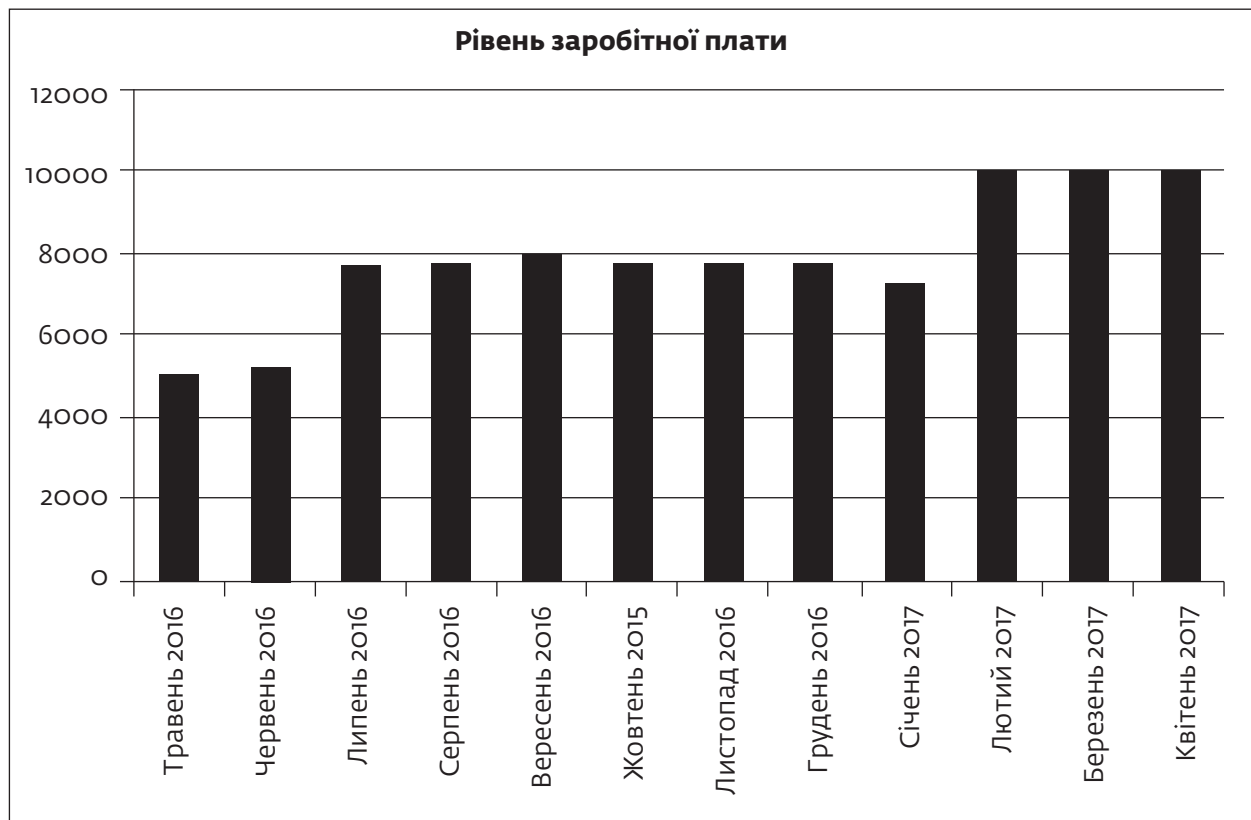
Нумо аналізувати іншу причину: проблему працевлаштування й низький рівень заробітної плати.

За даними сайту з працевлаштування *Trud*, мінімальна заробітна плата фахівця сільськогосподарської галузі у 2016 році становила 5 тис. грн (графік 2 на с. 18). Також на сайті зазначено, що станом на 17.05.17 р. за професією агроном в Україні відкрито 47 вакансій. Для 57,4% відкритих вакансій роботодавці вказали заробітну плату в розмірі 4 000—8 200 грн, 19,1% оголошень із зарплатнею 8 200—12 400 грн, і 10,6% із розміром винагороди за виконану роботу 16 600—20 800 грн.

Графік 1

Графік 2

Понад 40% агропідприємств відчувають гостру потребу у кваліфікованих кадрах середньої ланки. За даними дослідження асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» (УКАБ), кожне друге підприємство готове взяти на роботу випускника без досвіду роботи, а кожне десяте — так і робить. Великі агрохолдинги — перші, хто готовий інвестувати у фахівців-початківців.

Але незважаючи на гарні перспективи, працевлаштування порівняно з 1991 роком, за спеціальностями «Агрономія», «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва», «Механізація сільського господарства» втричі зменшилося. Щороку випускається не більше 1000 фахівців. Абітурієнти продовжують із великими труднощами вступати до юридичних вишів, де 20 осіб на місце, а закінчивши їх, поповнюють армію безробітних. Зовсім інша картина в аграрному виші: конкурс невеликий, пропозиція роботи чимала. Нинішнім випускникам варто усвідомити: Україна — аграрна країна, тож стільки юристів їй не потрібно.

Аграрний сектор України набув нового значення для економіки України в контексті стрімкого зростання обсягів виробництва й експорту протягом останнього десятиліття.

Разом із тим внаслідок конфлікту на Донбасі різке падіння промислового виробництва та згорання металургійного експорту зумовило прискорену реструктуризацію економіки України, значно підвищивши значення агросектора у її структурі й експорті.

Зокрема, АПК став сектором, який продовжив зростання у кризовий 2014 р. і вперше став лідером за обсягом експортних поставок. Це, своєю чергою, забезпечує подальше зміцнення впливу основних учасників аграрного ринку регіонального та центрального рівня на перебіг політико-економічних процесів у країні.

Тож звертаючись до тих, хто розкриває таємниці природи молодому поколінню, ще раз хочеться нагадати: агробізнес потребує великої кількості інженерів-механіків, ветлікарів, агрономів, зоотехніків. Поповнення рядів спеціалістів АПК залежить від вас.

Використані джерела

1. <http://newukraineinstitute.org>
2. <http://ridneselo.com>
3. <http://ua.trud.com>

Підготувала **Світлана АГАПШУК**